

FRISKVÅRD & REHAB

MARIE SÖDERSTRÖM
HUNDFYSIOTERAPEUT

Del 2

I förra numret av Brukshunden inleddes en artikelserie om friskvård och rehab, och de yrkesgrupper som är verksamma inom dessa områden.

I den andra delen av serien presenterar vi nu HUNDFYSIOTERAPEUTEN.

FYSIOTERAPEUT ELLER HUNDFYSIOTERAPEUT?

Fysioterapeut är namnet på det yrke som tidigare benämndes sjukgymnast och ska inte sammanblandas med hundfysioterapeut.

TEXT: ANNA PERSSON FOTO: MALIN KARLSSON & ULRIKA AXELSSON

Det finns flera anledningar att vända sig till en hundfysioterapeut. Några av de vanligaste orsakerna är ortopediska skador, mjukdelsskador eller artros. Ofta har en veterinär ställt diagnos och därefter skickat remiss till hundfysioterapeuten för planering och genomförande av rehab.

En annan vanlig patientgrupp är de som kommer med sina hundar utan diagnos, men med en stark misstanke om att något inte står rätt till.

Hundfysioterapeuten tar även emot hundar för friskvård såsom hjälp med fysträning eller kontroller för att upptäcka eventuella problem i god tid innan de hunnit utvecklas till större bekymmer. Ofta handlar det om tävlingshundar och andra arbetande hundar.

HUR ARBETAR EN HUNDFYSIOTERAPEUT

Brukshunden bad hundfysioterapeuten och leg. djursjukskötare Marie Söderström att berätta om sitt yrke. Marie arbetar som utvecklingsansvarig rehabilitering vid AniCura Östergötland och är verksam vid djursjukhuset AniCura Norsholm samt Jägarvallen och Djurdoktorn i Linköping, och driver även det egna företaget Dynamic Rehab & Sport. Efter drygt 30 år i branschen är hon ett välkänt namn inom friskvård och rehab.

Marie börjar med att betona vikten av att lyssna på oroliga hundägare:

– När hundägaren säger att något är fel så stämmer det oftast, men det kan vara ett detektivarbete att hitta orsaken till problemet. Man får aldrig nonchalera eller förminska hundägares oro. De känner sina hundar bäst och har ofta en väldigt god känsla för hur djuren mår.

Marie berättar vidare att det första hon gör är att ta in så mycket information som möjligt om den aktuella hunden. Det handlar givetvis om att få veta mer om hälsotillstånd och eventuella skador, men också att förstå vilka mål hundägaren har med sin hund, vilka möjligheter de har för träning och andra faktorer som kan ha betydelse för hur rehab eller träning ska läggas upp för att bli så bra som möjligt. Marie återkommer flera gånger till den viktiga dialogen:

– En bra dialog med hundägaren är A och O för mig. Oavsett om det handlar om rehab eller friskvård är det avgörande att få ▶

- ▶ veta så mycket som möjligt om hunden och även att kunna förklara så att hundägaren förstår. En del frågar mycket och ber om utförliga beskrivningar, men de finns också de som inte gör det och då är det mitt ansvar att se till att de får all information de behöver och att de förstår.

För varje ny patient sker en omfattande undersökning, men Marie poängterar att det även vid återbesök är viktigt att gå igenom hunden ordentligt.

– Jag arbetar med mina händer och får väldigt mycket information vid en genomgång av hunden. Det går inte att enbart fokusera på den skadade delen då hundar som har ont ofta kompenserar en skada genom att överbelasta en annan del av kroppen, vilket kan ge känningar i helt andra partier än den ursprungliga skadan. Man måste fråga sig vad som är orsak och vad som är verkan, så att jag inte bara behandlar symptom utan att komma åt orsaken.

Marie vill att hundägaren ska få med sig övningar som kan genomföras i hemmiljö utan att det blir för komplicerat. Vilken sorts övningar det handlar om bestäms från fall till fall.

– Det är viktigt att utgå från hundens förutsättningar, men även att se till hundägarens motivationsnivå och vilken kommunikation som finns mellan hund och ägare eftersom det ger en ledtråd till vilka övningar som är lämpliga. Det är bättre att börja med enkla övningar som kan utvecklas över tid. Bli det för svårt eller tidskrävande så finns en risk att träningen inte blir av.

SPORTHUNDAR

En grupp hundägare som ofta är extra angelägna om att hålla sina hundar friska och i god fysisk form är de som tävlar på en hög nivå. De förstår att deras hundar är högpresterande atleter i behov av extra omvårdnad. Genom sin bakgrund som långdistanslöpare på elitnivå och själv aktiv hundsportare har Marie ett stort antal sporthundar som regelbundna kunder.

– Det krävs en hel del erfarenhet för att bedöma olika typer av arbetande hundar och dessutom bred kunskap om hundsport för att veta vilka förutsättningar i arbete och belastning det handlar om. Man måste också ha känt på ett mycket stort antal hundar och inte minst viktigt blir det när det kommer till att rekommendera övningar som passar till en speciell individ. Det är en stor skillnad att planera rehab eller fysträning för en skyddshund, en draghund, en kapplöpningshund eller en agilityhund.

SAMARBETE MED ANDRA YRKESGRUPPER

Hundfysioterapeuter har ibland samarbete med andra yrkesgrupper och många patienter kommer på remiss från veterinär eller annan djurhjälsopersonal. Marie tycker att det är en stor fördel att vara knuten till ett djursjukhus eller klinik, där flera yrkesgrupper finns tillgängliga och kan återkoppla till varandra.

– Samarbetet med andra kollegor är viktigt för mig. Inom AniCura har vi en rehabgrupp som kan diskutera och utbyta erfarenheter, vilket ger ett mervärde både för oss och för djurägarna som får tillgång till en bredare expertis.

Marie betonar även vikten av att försöka vara öppen för kunskap utanför det egna området:

– Jag gör gärna studiebesök hos kollegor med annan yrkeskunskap. På senare tid har jag studerat kiropraktorers hantering av hundar och sett att den ger resultat. Det har lett till ett samarbete där en hundkiiropraktor nu är verksam vid vårt djursjukhus.

I tanken på samarbete med annan djurhjälsopersonal och ibland även andra yrkesgrupper ligger en insikt som innebär att om Marie inte når önskvärt resultat eller om hon ser att en

patient kan behöva hjälp av annat slag så tvekar hon inte att rekommendera alternativ.

– Det är viktigt att vara ödmjuk och att alltid, alltid se till djurens bästa! Jag måste inse att det finns fall som kräver kompetens av ett annat slag än vad jag själv kan erbjuda. När hundar går med långdragna skador så kan det ge läsningar, spänningar och andra sekundära bekymmer som gör att man inte kommer vidare i rehabiliteringen och då kan det behövas hjälp från annat håll.

UTBILDNING TILL HUNDFYSIOTERAPEUT

Hundfysioterapeut är ingen legitimerad yrkestitel och det finns inga krav på utbildningens innehåll eller examinering. Det går därför inte att tala om en enhetlig kunskapsnivå hos landets hundfysioterapeuter.

Marie Söderström anser att utbildningen bör ske som påbyggnad av ett legitimationsyrke inom djursjukvården eller leg fysioterapeut (tidigare sjukgymnast) med utökad kompetens djursjukvård.

– Jag tror det är en stor fördel att ha erfarenhet från djursjukvård, då det ger en helt annan förståelse för utbildningen. En person som inte tidigare arbetat inom djursjukvården kan få svårt att sätta kunskapen i ett sammanhang.

Marie kan ge flera talande exempel på den nytta hon har haft av sin erfarenhet som djursjukvårdare:

– Ibland får man en känsla som säger att något inte är ok. Det handlar inte om en gissning utan har med kunskap och erfarenhet att göra. Efter drygt 30 år i yrket så lyssnar jag på den känslan när den kommer och det har många gånger hänt att jag fått hänvisa hundar vidare till klinikens veterinärer istället för att själv hantera dem.

Marie började utbilda sig inom humanvården, men gick tidigt över till djursjukvård och därifrån vidare till att specialisera sig inom friskvård och rehab. Förutom utbildning till och erfarenhet som legitimerad djursjukskötare, hundfysioterapeut och massageterapeut har hon deltagit i många veterinärmedicinska vidareutbildningar inom bland annat rehab, diagnostik, hälta hos hund, smärtfysiologi, rörelsestörningar, tillväxtproblem, balansträning, ortopedi, neurologi och ledsador.

– En av anledningarna till att yrket är så stimulerande är att man aldrig blir fullärd. Det finns hela tiden ny kunskap att ta till sig och behandlingsmetoderna går framåt. Det gäller att hänga med! Man måste också vara ödmjuk och inse sina begränsningar. Ju mer erfarenhet man får, desto mer förstår man hur svårt det är och att det finns många vägar att gå.

Maries råd till de som är intresserade av att arbeta som hundfysioterapeut är därför att först skaffa erfarenhet inom djursjukvården och därefter vara noga när det gäller att välja påbyggnad till hundfysioterapeut.

– Det finns flera olika utbildningar att välja på och det kan finnas stora skillnader i kvaliteten på den kunskap som förmedlas. Förhoppningsvis så kommer det en kvalitetssäkring av vår yrkesgrupp framöver. ■